

૪૩૬૫

જૈની રાસ ઉપરથી.

વચ્છરાજ દેવરાજના નાટકનાં
ગાયનો.

[ચૌ-અંકી.]

રચનાર.

વાડીલાલ ઓઘડ વહેરા. લીંબડીવાળા.

ખારેજી-દસકુઈ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

ભુલાભાઈ હડીસંઘ શાહ.

તથા

રાહ્યા લલુભાઈ. અને વાડીલાલ હરીલાલ.

આવૃત્તિ ૧ લી.

પ્રત. ૧૦૦૦

અમદાવાદ.

પાનકોરને નાકે ઘાંચીની વાડીમાં

“ એન્ડ્રો વર્નાક્યુલર પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ ” માં

નથુભાઈ રતનચંદ માસ્કટીયાએ છાપ્યાં.

(અંથ સ્વામીત્વના સર્વ હક્ક સ્વાધીન રાખ્યા છે.)

સંવત ૧૯૪૬.

સને ૧૮૯૦.

કિંમત રૂ ૦-૩-૦.

૪૩૫૫

આદીજીન પ્રાર્થના.

ગંગ કલ્યાણ.

શ્રી જગત્પતિ, પ્રભુ વાર ઉન્નતિ;
 પાપી પ્રાણીધુ હું, માટે આપ સન્નતિ. આંચળી.
 અજર અમર કર અન્નપ્ર નિરંજન ભવ ભય ભંજન દેવ;
 દૂરગતિ વારણુ, શિવસુખ કારણુ, વંદુ હું અહમેવ. શ્રી.
 નાભીનંદા, મુખસમ ચંદા, પરમાનંદા આપ;
 ફેડત ફંદા, કર્મ નીકંદા, અષ્ટ અતિ જે તાપ. શ્રી.
 આદીશ્વર અકલંક જીનેશ્વર. ઈશ્વર કો નહીં અન્ય;
 જ્ઞાન ધ્યાનમાં લીન મીનતું, મગ્ન રહે જળ મન. શ્રી.
 જગ જયવંતા, ગૂણ રસંતા, જગતાં જીનરાજ;
 તારક ત્રાતા, મુકિત દાતા, સેવક સારો કાજ. શ્રી.
 બારેન્નમાં આપ બિરાજે, કૃણી તળાટી પ્યાત;
 બેકરજેડી પ્રેમે દોડી, વંદુ હું જગતાત. શ્રી.
 વચ્ચ વીવેચન, આપ પસાયે, આરંભુજું આજ;
 આપ મતી અરાની અદકો, દો બુદ્ધી મહારાજ. શ્રી.

૪૩૬૫

વચ્છરાજ દેવરાજનાં નાટકનાં ગાયનો.

અંક ૧ લો.

સ્થળ—ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠા નગર.

મત્રી—(દેવરાજ પ્રત્યે) રાગ—ઈંદર સલાનો.

આજ રાજ હું કહું, કરીને વિનતી;

લધુ જે બ્રાત આપનો, તે ગૂણમાં અતી.

ટેક.

લખીતને ગણીતમાં, ગણું છું ગૂણવાન;

શબ્દ શાસ્ત્ર ગીત નૃત્ય, માંહીછે નિધાન.

આજ૦

વિવેકમાં વિજ્ઞાન છે, વળી વડો અતુર;

રાકા શશિ કળામાં, દીસે છે દૈવ શૂર.

આજ૦

ચિત્ત છે ચક્રાર ન્યાય, નિતિમાં ઉગ્ગસ;

અત્રિસે કળા મહીં, જરા નહીં કચાસ.

આજ૦

વિચારીને વિવેકી શ્રોત, રાવ લીજીએ;

વિચારી વચ્છરાયને, વિદેશ દીજીએ.

આજ૦

નહીં તો રાજ આપનું, તે લૂટશે સહી;

વૃક્ષ મુળ છેદીએ તો, ઉગશે નહીં.

આજ૦

૬૫૦—પ્રધાન સત્ય વાત છે, કરું હુકમ જરૂર;

જશે એ દેશપાર તો, રહીશું મુખ પૂર.

(સીપાર્ઠપ્રત્યે) જા સિપાર્ઠ વિપ્રને, બોલાવ તું જરૂર;

સીપાર્ઠ—જલદી લાવું વિપ્રને, હુકમચી હથ્થુર.

દેવરાજ—(વિપ્રપ્રત્યે) રાગ અરે—લાલદેવ.

શુભો વિપ્ર વિદ્યા તણા આજ વાત, નિકાલો પ્રદેશે લધુ મમ બ્રાત;

કહો વીર તારો વદે છે વડીલ, રહો દેશ દૂજે ન રાખોજ દીલ;

ફરે આણુ મારી ત્યાં રહેવું નહીં, નહીં મનોતો જીવ જશે સહી;

વિચારી વિવેકી સું વિદ્યા વિભાવ, વદે વીર તારો તે શીરે ચઢાવ;

અરે વિપ્ર એવું કહે એને આજ, નહીં મનોતો દુજે શોધું ઈલાજ.

વિપ્ર—

રાગ—શીલિની છંદ.

વગર સમજ આ શું, દેવરાજ કહોછો;

સદ્ વચ્છ લધુ બ્રાતા, દેશ પારે મહોછો.

નકિ નકિ નકિ આતે, વાત ગિથ્યા વિચારી;

શશિ સમ કળ માંહી, બ્રાત છે આપ મારી.

નહિં નહિં નહિં એને, દ્રષ્ટીયા દૂર ધારો;

નહિં નહિં તૃપ ભૂલો, દાદ ઉરે ઉતારો.

વગર સમજ આશી, બાળ બુદ્ધિ કરોછો;

પર વશ થઈ રાણા, પાપ પેટે ધરોછો.

દેવરાજ—

રાગ ક્ષત્રીકલકનો.

હડહડ તુંતો કહાડ તેને બહાર, વિપ્ર આતે શુ સામું બોલેરે. ટેક

હડ સિપાર્ઠ તું માર દો પેખર, વિપ્ર આતે શું સામું બોલેરે

એતો જાણે નહીં રાજનિતિ કામ, વિ. એની બુદ્ધિ નહીં એક બદામ વિ.

એને ઘેરઘેર મારી ખાવું હોય, વિ. એને રાજનિતિ કાજ નવી હોય વિ.

લખ્યો લલાટે તે ચપટી જ્યાં લોટ વિ. તેતો જાણે નહીં રાજનિતિ ચોટવિ.

કહાડ કહાડ હવે મારી એને લાત વિ. ખરે બિજપણુ રાંઝવાની જાત વિ.

વીપ્ર—(નીચેનું ગીત ગાય છે) રાગ—અફરોસ હુમકો.

છે આજથી આ રાજની, રે ! ફરી મતી,
ગુણમાં ગરડવો, બ્રાત છે અતી. છે આજથી.
વિનયવંત શેહેરમાં, નહીં દો એ સમાન;
વિદેશમાં જવા કહે, આ બ્રાત ભૂપતી. છે આજથી.
મંત્રી વેણુ સત્ય તે, ગણે છે આ હવુર;
નફરને ન ઓળખ્યો, ભૂલ્યો શું નૃપતી. છે આજથી.
બુદ્ધિ આ ખરેખરી, હવે થઈ ગદામ;
રે ! ચાલશે આ રાજની, શી હવે ગતી. છે આજથી.
કૃપાનિધિ કૃપાલતા, દૂરે તે ક્યાં હરી;
લઘુપરે આ ભૂપતી, કૈધમાં અતી, છે આજથી.

(વચ્છરાજ પ્રત્યે) રાગ—કંગનવા મોરા કરશે ગયોરે.

હે રાજધીરાજ વંદુ પ્રેમે પ્રેમે કરીરે. ટેક.
જે વડીલ વીર તમારા, મને વચન કહ્યાં છે ખારાંરે;
તે સંભળાવા હું આવ્યો, પણ શરમ અતિ મન લાવ્યો;
ગુણીને શું સંદેશો કહાવ્યો, ઝેર ભરીરે. હે રાજ.

વચ્છ૦—અહો દિજ એમાં શું કહેવું, બોલો હામ ધરીરે. ટેક.
જે વડીલ બ્રાત છે મારો રે, તેણે વિચાર જે મન ધાર્યો રે;
તે હુકમ શીર ચઢાવું, તેમાં દુઃખડું નહીં લાવું;
જે વડીલ બ્રાતને બાવું, તે તો કરવું સહીરે. અહો.

વીપ્ર—સંદેશો એવો કહાવ્યો રે, વળી પત્ર લખી પડાવ્યો રે;
છે લઘુ બ્રાત જે મારો, મુજ દ્રષ્ટી થકી વિદારો;

વચ્છ૦—અહો એમાં શું લખ્યારો, હુકમ શીરે લહું રે. અહો.
(પત્ર આપે છે તે લઈ સરપાવ આપી વિદાય કરે છે.)

વચ્છરાજ—(પોતાની માતા પ્રત્યે) રાગ—સીયાનોકનરો.

સંદેશો બ્રાત વડીલે કહાવ્યો; વિપ સંગાથે વેગે પહાવ્યો. સંદેશો.
સૂર્ય હૃદયથી ધ્રુવડ જોમીચ્યું, વીર વડીલને ભય મુજ આવ્યો. સં.
રાજ કરે દેવરાજ જે નગરે, તેહ નગરમાથી પાકે કહાવ્યો. સં.
ગંત્રી તાણું વેણુ સત્ય ગણીને, દેશ નિકાલનો હુકમ જણાવ્યો. સંદે.
ક્ષત્રીજો માતા ને ક્ષત્રીજો પીતા, તો રહે નહીં અહીં એવો લખાવ્યો. સં.
(પત્ર આપેલો તે વાંચી.)

ધારણી— રાગ લલીતવૃત્ત.

અરર રો હવે શી ગતી થશે, સપુત માલ્યરો જંગલે જશે;
પરમ દેવરે કોપ શો કરે, -હૃદય ફાટીતો જાય છે અરે.
શરમને તજી દેવરાજ તે, વચન આ કટું જીભથી વડે;
નકટ મંત્રીની શીખ તે ધરે, -હૃદય ફાટીતો જાયછે ખરે.
(મુઠ્ઠા ખાય છે એટલે વચ્છરાજ શુદ્ધિમાં લાવી.)

વચ્છરાજ— રાગ—સહાયર શુ હુઃખ દાખવું

હુઃખ પડે નહીં હારવું, રાગજો સમજોની માત;
સંતોષથી સુખ આપશે, દયાળુ જગ તાત. દુઃખ.
સત્ય તણો રસીયો ધણો, હરીચંદન રાય;
કરમે ભમ્યો વનને વિગે, પણ હાથો ન જાય. દુઃખ.
બરથરી ભૂપ વિજાસીને, થયો જંગલ વાસ;
નાર જે પીંગળા પાપણી, તેના વેદીને ત્રાસ. દુઃખ.
નળ અને દમયંતીને, પડ્યાં કષ્ટ શરીર;
ચંદન રાજને જુઓ ! ચાલ્યા આંગ રૂધીર. દુઃખ.
પાંડવ વાત વિચારીએ, રાણકદેવીજનાર;
કષ્ટ સહી અતિ શીરને, ચૂકી સત્ય ન લગાર. દુઃખ.

સોનરાણી જુઓ! જગતમાં, ગુણકા ધરી વેશ;
 પીયુ પોતાનો ઉગારીઓ, હામ ન તજી લેશ દુઃખ.
 મારે માતાજી આ સમે, ધરો ઈશ્વર ધ્યાન;
 અંત્ય થશે જયકારી રે, કરશું ગુલતાન. દુઃખ.
 (થોડીવાર પછી.)

વચ્છરાજ— રાગ—અધવીચ મહોખત તોડી.

હે માતુ મારા (૨) હું જવા થયો તૈયાર;
 પાપ પડી હુંતો કહું, હવે રજા દીયો આ વાર.

ધારણી— હે પુત્ર મુજ (૨) તું થશે નહીં દોલગીર;
 વડીલ બ્રાતની પાસથી હું રજા મંગાવું વીર.

વચ્છરાજ—રાગ—શુરથીઓ શુરવીર, શુરાતન ખતાવો.

નહીં હવે નહીં હવે, નહીં રહેનારો;
 વડીલને ભાવ્યું તે તો, હું છું કરનારો. નહીં હવે.
 સૂર્યનો ઉદય થાય, પશ્ચિમે હવે કદાચ;
 હંસ ચાલ ભૂલી જાય, નહીં ફરનારો. નહીં હવે.
 જાઉં હું હવે વિદાશ, નહીં હું રહું આ દેશ;
 દુઃખ ન ધરાવું લેશ, કહું કરનારો. નહીં હવે.
 સમુદ્ર કદી જો આજ, સૂકે ખરે તેની લાજ;
 ક્ષત્રીનો સપુત રાજ, નહીં ડરનારો. નહીં હવે.

ધારણી— રાગ—હે ચાંપરાજ હે ચાંપરાજ.

હે પ્રાણતુલ્ય (૨) તું પુત્ર હું આવું સાથ,
 વિમળા જે બમ્મી માલ્લી, તેને પણ લઈ સંગાથ;

વચ્છરાજ—હે માતુ મારા(૨) અહીંઆ પણ મૃત દેવ આપ.
 ખજર તમારી તે લહે, કેમ સહો વિદેશે તાપ.

ધારણી— નહીં રહેવું આંહી (૨) જ્યાં બુદ્ધિ થઈ છે બ્રહ્મ;
ક્ષીતીપ્રતિષ્ઠા કે મહી, મુજ ઝેરી વેરી થઈ દ્રઢ.

વચ્છરાજ— રાગ—સૌરઠની ગજલ.

અહો માતૃ મારા વિદેશમાં, નહીં આવો આપ વિચારીને ટેક.
વરધાપણું આપ આવીયું, નથી દુઃખ વાદળ જાણીયું;
નહીં તાપ આપ સહી શકો, રહો વિનતી આંહી ધારીને. અહો
વિમળા જે માશી માણસાં. તેને સાથ લેવા તમે કર્યા;
ખરે જાતું માતૃ વિદેશમાં, તે તો કદની શીર બારીરે. અહો

ધારણી— રાગ—સદર.

અહો પ્યારા મારા પુત્રજ, જોલો વેણુ આશું સુખણીરે. ટેક
નદી ગંગ મુકી નહાવા અરે, ચિત્ત ખાલ માંહી કેવું ઠરે;
ગુણવંતને તજી ના રહુ, અહીં અજ્ઞાનીના નિધાનરે. અહો
એક લાખ રૂપૈએ કરી, આંધ્યો મેહેલ જેણે પ્રીતે ધરી;
પણ દિપનો ન પ્રકાશ તો, તેવું મુલ્ય કાઠી સમાનરે. અહો
વચ્છરાજ—(પોતાના માતા તથા માશી સાથે લઈ આવી દેવરાજ પ્ર૦)

રાગ—ક્ષત્રી કલંક કેમ લેશેરે.

કરં કરં હવે છેલ્લા પ્રણામ, વડીલ વીર આ શું વહેરે. ટેક.
હવે ધરી મારં ક્ષત્રી એક નામ, વડીલ વીર આ શું વહેરે.
આલ્યો જાઉં છું વિદેશ વ. પણ શરમ ન આવી તને લેશ, વ.
દેવ—ખસ ખસ તારં મુખ હવે જાળ, પ્રપંચ જાણું છું તારોરે.
રહે નહીં અહીં જ તું તતકાળ. પ્રપંચ જાણું છું તારોરે; ટેક.
ફરે દેશ માંહી જેહ મારી આણુ, પ્ર. તેહ દેશે રહ્યા થશે મુને જાણુ. પ્ર.
નકી થાશે તારા દેહ તણી ધાત, પ્ર. માટે સમજીને રહેજે વાસ રાત. પ્ર.

વચ્છરાજ—ધિકઃ ધિકઃ બુદ્ધિ થઈ મતિ મંદ, વડીલો
 ફદ્ ફદ્ સમજ્યો ન તું તો ફંદ. વડીલ વીર આશુ વહેરે.
 હશે શાહ થશે ચોરનો પ્રસંગ; વ. થશે ચોરી તેને કરવા ઉમંગ. વ.
 હશે સાથ તેનો અસરજ હોય, વ. કહ્યું વૃષ થયે મિથ્યા સોય; વ.
 જેનાં દિલવિષે દેવાયછે; દોટ, વ. જેને કપટ તણી છે ચરચોટ., વ.
 જેહ જાણે નહીં રાજનિતિ કામ, વ. તેની બુદ્ધિ થકી થયો તું હરામ. વ.
 ફદ્ ફદ્ તારી બુદ્ધિ તે ગદાગ, વ. તેં તો ગોળ્યું એક ક્ષત્રી કેરું નામ; વ.
 ધિકઃ ધિકઃ તને ક્ષત્રી જાત ધિકઃ વ. ધિકઃ ધિકઃ તને લાગી લધુ ખીક. વ.
 હવે રહું નહીં તારા રાજ્ય માંછ, વ. ચાલ્યો જાઉં હશે જંગલની માંછ; વ.
 તારી નગરી ગણીને અનાથ, વ. આવે માય માશી દોય જણા સાથ. વ.
 હવે અન્ન પાણી અહીંનું હરામ, વ. ખરે ધરી કહું ક્ષત્રી મુજ નામ. વ.
 વચ્છરાજ—(ઉજ્જેણીની ભાગોળે આવી કોઈ પંથીરામ પ્રત્યે.)

રાગ—માઠ.

મારા પંથીરામ પ્રણામરે, તું તો ઉભો રહેને આંધ. ટેક.
 પુધું જે વૃત્તાંત તે, કહે કરી કૃપાય. મારા પંથીરામ.
 કોણ આ નગર નામ, કોણ આ છે દેશ;
 કોણ છે વડેરો શેઠ, કોણ છે નરેશરે. તું તો
 રાજનિતિ કાજમાં, ચલાવે કેવું રાજ;
 ન્યાય શાસ્ત્ર માંહી તે, કરે છે કેવા કાજરે. તું તો

પંથી૦—પંથીરામના પ્રણામ છે તમે સાંભળો સહી. ટેક.

ઉજ્જેણી આ નગર નામ, માળવો આ દેશ;
 સોમદત્ત શેઠીઓ, જીતારી છે નરેશરે. તમે
 રાજનિતિ કાજમાં, રહું દીસે છે રાજ;
 ન્યાય શાસ્ત્ર માંહી તે, કરે છે રડા કાજરે. તમે

ધારણી— (સ્વગત) રાગ—ગોરીંદના મહીના.

છે માળવ નામા દેશ, ઉજ્જેણી માંહીરે;
 જે કમળા છે મુજ બેન, પતી તે આંહીરે.
 હવે થવું નહીં અહીં જાણ, છાનું રહેવુંરે;
 કાંઈ કામ કરી બરી પેટ, સુખ દુઃખ સહેવુંરે.
 જો થશે જીતારી જાણ, તો લજવાશુંરે;
 હો કૃપાનિધી દિનદાસને, દુઃખ આશુંરે.
 હવે કૃપાનિધી ભગવાન, આ દુઃખ કાપેરે;
 ગણું ધણો ધણો ઉપકાર, મરંછું તાપેરે.

(વચ્છરાજ પ્રત્યે) કરો શેહેર મહીં વચ્છરાજ, જ્યા તૈયારીરે;
 જઈ શોધો રહેવા ધામ, આપ વિચારીરે.
 વળી અન્ન પાણીનું કામ, પહેલું કરજોરે;
 પછી વિચારીને વચ્છરાય, વહેલા વળજોરે.
 અમે નારી જાત છીએ દોય, તેથી કરીએરે;
 નથી રજાં એકીલા ક્યાંય, પણ શું કરીએરે.
 છે વિદેશના આ તાપ. સજાં નથી જાનેરે;
 નહીં લખ્યું લલાટે ક્યાંય, મિથ્યા થાવેરે.

વચ્છરાજ—ઉજ્જેણીમાં ગયો ને સોમદત્ત શેઠને ત્યાં રહેવાનો ઠરાવ
 કરી પોતાની મા તથા માસીને તેડી લાવી ત્યાં રાખે છે,
 અને ત્યારપછી વાછરડા ચારવા જંગલમાં ગયો છે ત્યાંથી
 વાછરડાં રેઠાં ઘેર આવતાં રહે છે તેથી સોમદત્ત શેઠ ધા-
 રણીને ઠપકો આપી જાય છે તેથી)

ધારણી— રાગ—સીતાજીના મહિનાનો.

શ્રી કૃપાનિધી ભગવાન, દયા કેમ પરહરી;

દિન દારીઓને આ દુઃખ, દાવાનળમાં ધરી.
 દશું પૂર્વ ભવે ભગવાન, આલ્યાં અપરાધમાં;
 પણ કૃપા કરી કરી માફ, વિદારે વિરાધના.
 હતી મહેલ મહીં રહેનાર, મળી મને છાપરી;
 વળી દારીઓ મારી પાસ, દારી હું બની ખરી.
 હતી હીંચોળાની હીંચનાર, અહીં દળણા દળું;
 પોદું પુષ્પ સેજે ભગવાન, અહીં બોંધથી દળું.
 મારો રાજકુંવર વચ્છરાય, તે રાજને જોગવે;
 તેતો કર્મ તણા આ દોષ, પરાધીન ભોગવે.
 નથી તાપ અને વળી ટાઢ, તે જાણી કો સમે;
 બની ગોષાળીઓ તે હાલ, વન માંહી ભમે.
 વન ખાંખરતાં ખણખોર, કદી નથી દેખીયાં;
 દિનદાસ બન્યો આ વાર, અરે ત્યારે પેખીયાં.
 અહો! અજર અગર અકલંક, કટું કરજોડીને;
 કરે ભાળ કૃપા ધણી મુંજ, પરાધીનતોડીને.

(વચ્છરાજ આવે છે એટલે તે પ્રત્યે)

ધારણી— રાગ—દયાળુ દેવ કૃપાળુ તું.

પ્યારા પુત્ર કર્યું આ શું, અહો વચ્છ આલ્યા રહ્યો ક્યાંય તું;
 તને કિરમાં દયા નાવી, રહ્યો વનમાંહી અરે ભાઈ.
 લડે છે શેઠ રમે છે બાળ, જશે વચ્છ મારા યશે શીર આળ;
 રહી પરધેરે કરો કેમ આમ, વિવેકી વિચારી સું વિદ્વા નિધાન.
 ભરીશું પેટ અરે ક્યાંથી, રહીશું ક્યાં કરે આમથી;
 મહી દુઃખ જવાળા વિદેશમાં, ધયાં અદ્ય સૂખી આદેશમાં.
 કૃપાવંત શેઠે કૃપારે કરી, કસ્યાં અન્ન ભોગાંજ પ્રીતે ધરી;

હવે કામ તેનું યજ્ઞમે સહી, હવે વચ્છ રેઢાંજ મેસો નહીં.
વચ્છરા— રાગ-જનુની જીવોરે ગોપીચંદની.

માત મારા દુઃખી તમે, કરું એમાં શું હાથજી;
જિંધ આવી મને જંગલે, હવા ઠંડી જ્યાં વાયજી.
હવેરે નહીં ચાર વચ્છર.
હલુરે લાગી મને જિંધની, જાણ્યા વચ્છ ન જાયજી;
દોષ ખરેખર માલ્યરો, થયું આમ શું થાયજી;
હવેરે નહીં ચાર વચ્છર.
જનુ હવે માત જંગલે, કળા શીખવા સારજી;
રમવાનો અવસર આવીઓ, થયાં તપે ખારજી.
હવેરે નહીં ચાર વચ્છર.
પ્રણયી કહો જઈ શેઠને, વદે છે એમ બળજી;
રગ્ન દીયો વચ્છરાજને, કરી કૃપા કૃપાળજી.
હવેરે નહીં ચાર વચ્છર.

ધારણી— (સોમદત્ત પ્રત્યે) ગજલ.

(રાગ—મારા ધર્મથી વિશેષ મેં નથી કર્યું.)

કરગરી નમું હું શેઠ વિનતી કરું;

પુત્ર મારો જાળ છે કહું ખરેખર.

આજ આવીને વદે, હું વચ્છ ચારું ના;

કળા શું શીખવા જવું છે જંગલેજ મા.

શેઠ પાસે આજ જઈ, વિનતી કહો;

વચ્છ ચારશે નહીં એ વાળ જઈ કહો.

પ્રેમથી હું આજ આવી આપને મકામ;

વચ્છનો હુકમ પાછો આપવા તમામ.

(૧૬)

કૃપા ધણી કૃપા કરી હુકમ ને યશે;
કળા શું શીખવાને, બાળ જંગલે જસે.

સૌમદત્ત —

ચાલ—ગિતીની.

પુત્ર તમારો ચાહે, કરો તમે તે સદા સુખી થાતા;
તે માટે કાંઈ મારો, જરૂર જાણુને બેઠ નહીં માતા.

(વચ્છરાજ વનમાં રાત્રે મંદીરમાં સુતો છે ત્યાં આવી વ્યંતરી-
જો નીચેનું ગાયન છે.)

વ્યંતરીયો—રાગ—મામા આવો જુલમ શું સહન કરોરે.

ધ્યાવો ધ્યાવો ધ્યારા રે, પ્રભુ પ્રેમે કરી રે.

પ્રેમે કરી રે, અતી રંગે ધરી રે;

કેસર અંદન ધુંપ ધરી.

ધ્યાવો ધ્યાવો

નાભી કે નંદા, મુખ સમ અંદા;

પાપ નીકંદા, પાયે પડી રે.

કેસર૦ ધ્યાવો૦

ભવજળ તારે, દય દુઃખ વારે;

કાજ સહુ સારે, શીવને વરી રે.

કેસર૦ ધ્યાવો૦

અંતરજામી, જગ વિશરામી;

વંદુ શીરનામી, અતી પ્રેમે ભરી રે.

કેસર૦ ધ્યાવો૦

વડી સખીને તાપ લાગવાથી કાંચળી ઉતારે છે એટલામાં કુકડાનો
ચર થવાથી વ્યંતરીજો નાસી જાય છે અને કાંચળી ભૂલી જાય છે તે
લઈ વચ્છરાજ સંતાડે છે અને તેનામાં જીતારી રાજ ત્યાં આવે છે.)

જીતારી— (વચ્છરાજને કળામાં હુશીયાર નેમ.)

રાગ—જખકે કલંદર બન બન ફીરકે.

રાજકુંવરજી અર્જ કરજી, સત્ય વચન અગ ખોલોને;

નાત જન છે કાણુ તમારી, અંતર પડદા ખોલોને.

દાસો વિવેકે વિસાળ, કેમ પડ્યાંછો નોધાર.

મને મેહર કરીને, કહેને આ તાર;
 નહીં રે તમેતો, હવે મૃગશો લગાર. દીસો૦
 મુખ ચંદની સમાન, વળી કાયા હીમવાન;
 શાને માટે ફરે છો, રામજી આવા રાન;
 પીતા માતા કોણ તારા, કરો હવે જાણ મુખ. રાજ

વચ્છરાજ —

રાગ—કલ્યાણ.

શણુ પ્રમખતી, છો ગૂણમાં અતી;
 વર્ણવું વિચારી હું, વિદેશની ગતી. ટેક.
 ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠા શહેર મહી જે, રાય તપે દેવરાજ;
 લઘુ બંધવ હું તેહ તણો છું, શણો જીતારી આજ. શણુ.
 મંત્રી તેહનો નકટ અતી છે, કહ્યું રાયને ઝોમ;
 વચ્છરાયને વિદેશ આપો, સુખે રહીશું તેમ. શણુ.
 મંત્રી વેળને સત્ય ગણીને, કહાડયો દ્રષ્ટી દૂર;
 વનવાસે સંતાપ સહીને, આવ્યો છું આ પૂર. શણુ.
 આપ નગરમાં વડો શેઠ, જે સોમદત્ત કહેવાય;
 માતા માસી મારાં સાથે, રહે તેમને ત્યાં. શણુ.
 કળા શીખવા આજ આવીઓ, પ્રેમ થકી વન માંહ;
 રાજ કુંવરને રમતાં દેખી, રમવા આવ્યો આંહય. શણુ.

આવું જીતારી રાજ પોતાની સ્ત્રીને કહેછે તે સાંભળી તે સ્ત્રી
 કહેછે કે અહો ભગવાન આતો મારી બેહેન થાય ત્યાંથી રથમાં બે-
 સી પોતાની બેન પાસે જાયછે ને બંને ભેટી પડેછે.

કમળા—

રાગ—આશાગોડી.

આશી કરી ગતી ન્યારી, દિનાનાથ આશી કરી ગતી ન્યારી
 પુષ્પ પદંગે જે પોદતારી, કીધી ભોંય પયારી. દિનાનાથ

ગણિમગ મંદિરમાં રહેનારી, બની દાસી ખરે દુઃખીયારી. દિનાનાથ.
 ભોજન સુંદર ભાવત ભાવે, ઘેસ છાશ થઈ જમનારી દિનાનાથ.
 રાત દિવસ ના દેખીરે જોણે, તે તો આપ બનીરે ખુસારી. દિનાનાથ.
 અકળ કળા તુંજકો નહીં જાણે, ચંચળ યુદ્ધિ હું તારી. દિનાનાથ.
 ધારણી—મિથ્યા કઠી કેમ થાવે, લખ્યા લેખ મિથ્યા કઠી કેમ થાવે. ટેક.
 પૂવે ભવે જે કર્મ કર્યા તે, આ ભવ આગંજ આવે. લખ્યા૦
 ભરથરી રાગ ભૂપ વીજાસી, જંગલમાં આપ જાવે. લખ્યા૦
 રાય હરીશ્ચંદ્ર સત્યને માટે, શીર કટ સહાવે. લખ્યા૦
 પાંડવ રાગ વાત વિચારે, તે પણ કટ પ્રભાવે લખ્યા૦
 રાય અતેરા કર્મ ધેર્યા, કહેતાં પાર ન આવે. લખ્યા૦
 માટે બહેની આપ વિચારે, સોક નહીં દિલ લાવે. લખ્યા૦

(કમળા પોતાના મેહેલમાં તેડી જાય છે).

જીતારી—(નિદ્રામાંથી જાગૃત થઈ) રાગ—અરે લાલદેવ એ.

અરે જાગે છે કોણ આધામમાં,

વચ્છરાજ—પીતા જાગૃત્તું શું પડ્યો કામમાં;

જીતારી—રહો અંધ રાતે હજી કેમ આંહય,

વચ્છરાજ—હુકમ ના મળ્યો આપનો શું જવાય.

પીતા કામ શું છે મને તે કહો,

કરી કામ આવું ન વેહેમે રહો;

જીતારી—અરે અંધ રાત્રી ગઈ અર્ધ રાત,

રૂએ શહેરમાં કોણ આરે સમાત.

જીતારી—દુઃખ એને પડ્યું શું શરીર,

ધરે કેમ આંખે અરે એહ નીર;

વચ્છરાજ—પીતાજી કહ્યું આપ તે હું કરું.

ગઈ શહેર માંહી લહું ભાળ હું.

(૧૯)

વચ્છરાજ—(વ્યંતરી પ્રત્યે) રાગ—મુશકેલ છે ખાવીંદ.

રૂએ છે કેમ બેન આમ, કે' ધરી તું હામ;

શું પડ્યું છે કટ શીર, તું કહે તમામ.

અધ રાત્રે શું રૂએ, રહીને પૂર બહાર;

વ્યંતરી—શું કહું હું મુખથી, નહીં તું ભાગનાર.

વચ્છરાજ— રાગ—અરે લાલદેવ.

ખરે ક્ષત્રી જાતી ધરાવું હું નામ,

કરં દુઃખ દૂરે ધરી બેન હામ;

મુંઝારો ન કાંઈ હવે મુજબ બેન;

ગણી બ્રત તારો કહે સલ વેણુ.

વ્યંતરી— રાગ—ખંભાત.

ગણી ગુણવાન આપ, કહું ક્યા મારીરે;

ધેયરની પ્રીતી અતી, પતિ મનોહારીરે.

ઉજ્જેણીમાં ગયા લેવા, રાત તો અંધારીરે;

દેખી દાર બધ માટે, ચિત્તમાં વિચારીરે.

કાટે ચડી પૂરમાંહી, ગયો પતી મારોરે;

કાટવાળે ચોર જાણી, અંધીખાને ધાયોરે.

ગણી૦

કાંસીનો હુકમ કરી, અહીં તે ચડાવેરે;

ધેયરની પ્રીતિ, ગતે જીવ નહીં જાવેરે.

ગણી૦

પણ નથી પ્રહોંચતી હું, પતિ જે છે મારોરે;

ભાવતાં ભોજન કેમ, કરી આપું સારોરે.

ગણી૦

વચ્છરાજ— અરે બેની એ માટે શું, આંખે નીર લાવેરે;

ચડી અંધ મારે આપો, પીધુને જે જાવેરે. અરે૦

(વ્યંતરીને અંધ ઉપર ચડાવે છે એટલે માંસ હારી કરે છે તેથી)

વચ્છરાજ—

રાગ—ચાલ ગીતોની.

ખરે વ્યંતરી આજે, મને છેતર્યો તેં આ જગ માંહી;

આ સમશેરે કાઢું, ભલે આવી પણ હવે જશે ક્યાંહી.

(તરવાર મારે છે એટલે વ્યંતરી સાડી મૂકી નાશી જાય છે.)

વચ્છરાજ—(જીતારી રાજાને સાડી આપે છે તે લઈ જીતારી રાજા કમલાને આપે છે)

કમળા—

રાગ—હુમરી.

સાડી મળી મને દૈવની આજે, દરખ અતિ મન ગાજે હો પીયુ; સાં
રત્ન જડિત છે કંચન વરણી, નીચળી અતિ મન જાજે હો પીયુ. સાં
કાંચળી વીણુ ન શોદત સાડી, લાવી દીઓ મુજ આજે. હો પીયુ. સાં
તેહ વીના નહી પહેરું આ સાડી, અંગ ખરેખર લાજે હો પીયુ. સાં

જીતારી—

રાગ સદર.

આમ પ્રીયા શું હક કરે થાવે, દૈવનું વસ્ત્ર ન આવે હો પ્રીયા, આમ
માટે તમે નહીં સોગન ખાઓ, ધીર ધરો દુઃખ જાવે હો પ્રીયા. આમ

વચ્છરાજ—

રાગ—મેરે કાજ સાહેબ.

મારા મોટા માશી, મારા મોટા માશી, છોડી કુરીત સુરીત ગ્રહો. ટક.

ધાળ હઠને તજ્યે માશી, એથી લગ્ન જાય;

દેવ વસ્ત્ર જે હવે લાવવું, તેહ અતી દુઃખદાય. મારાં

તરત ખજે જે કુપ કદી પણ, નહીં આવશે નીર;

ગુણવંતા શું આગે દાખું, મનમાં રાજો ધીર. મારાં

ધીર ધરેથી કારજ સરશે, નહીં થાવું દિલગીર;

સાહસ કાગ કરે જે જગમાં, પડશે પાછો વીર. મારાં

.(હક છોડતી નથી તેથી મંદિરમાં સંતાડેથી કાંચળી લાવી આપે છે.)

ક્રમળા—

ચાલ—ચોપાઇની.

હવે કામ કર્યું સહુ વીર, એક વાતે જની દિલગીર;
 ગન માન્યાં મળ્યાં પટ આજે, પણ એક વીના સહુ લાજે.
 માટે મહેર કરી મમ શીર, લાવી આપો તે એકજ વીર:
 પછી દેઉં નહીં કાંઈ નામ, એક ચણીયાતણું મુજ કામ.

વચ્છ—લોભ રાખો નહીં અતિ માશી, અંતે આપ જશોરે વિમાશી;
 લોભમાં ધન હારી જાય, લોભ લાજ તેં કુળ ધટાય;
 લોભમાં નહીં પામે માન, લોભ પાપનો છેજ નિધાન.
 લોભમાં નહીં રૂડી રીત, લોભમાં નહીં પ્રૌઢી પ્રીત,
 લોભવંત થયાં નરનાર, તેનો ચાલે નહીં વહેવાર;
 માટે માશી કહું કરજોડી, નહીં હઠ કરો દીએ છોડી.

ચત:

भक्षे त्वाबहुन्मच्छान्, नानाउत्तम मध्यमान्;
 अतिलोलयात् वककश्चित, मृत्युकर्कटकग्रहात्.

ક્રમળા—

ચાલ—ગીતીની.

કદી જીવ જો જાશે, નહીં હઠ હું હવે છોડનારી;
 વચ્છરા—ખટ માસે હું આવું, ચણીયાની હું શોધ કરી તારી.
 માટે રહેજો રીતે, પ્રીતે ધ્યાન જીનેશ્વરનું ધારો;
 ક્રમળા—ખટ માસે નહીં આવે, જરૂર જાણજો જીવ જશે મારો.

(૨૨)

અંક ૨ જો

સ્થળ—તિલકાનગરી

વચ્છરાજ— રાજ-ઈંદ્ર સલાની ગજલ

કેમ દાર ખંધ રાખી, તું ફરે છે આંધ;
સત્યવાત તે કહે, હવે મને સિપાય.

સિપાઈ—વણિક પુત્રી એક છે, ખરે તે વ્યંતરી;
રાજ એક મેનનો, તે બક્ષ લે ખરી;
એક દિન નાદીએ તો, દુજે દિન સાત;
તેથી પુરમાં અતિજ, વિસ્તર્યો છે તાપ.
તેને પૂર બહાર રાખી, રાખું ખંધ દાર;
તેની ચોકી હું કરું, હુકમ નાગદાર.
યંત્ર એક ગોઠવ્યું છે, વસ્તીના છે નામ;
નામ જેતું નીકળે તે, જાય બક્ષ તામ.

વચ્છરાજ—(કોઈનું રૂદન સાંભળી) રાગ-સદ્દર
ધરે છે કોણ આસમે, ઓ ચક્ષ માંહી નીર;

સીપાઈ—ચીઠી એની નીકળી છે, જવા બક્ષ વીર.
ગૂણમાં અથાગ રૂપ, શૌર્યમાં નિધાન;
વર્ષ સોળ સુંદરી, સુદત્તા જેતું નામ.

(પરમાર્થ કરવાનો અવસર જાણી સુદત્તા પાસે જાય છે)

વચ્છરાજ— રાગ દક્ષણી લાવણી.

ફિકર ના કરો, એક અરજ આજ મારીરે,
આપ સાટ, જવા માટ, આવું કાટ, આ ઉચાટ,
દો રજ વિચારીરે. ફિકર ના કરો.

ફેર કરે આતી આ વ્યંતરી રહીનેરે,
 નહીં ખમાય, આ સદાય, જનવું ત્યાં, કાત્રી કાય,
 શું ઝરશે તે હારીરે. દિફર ના કરો.

સુદત્તા—અરજ આ નહીં હરમાં હતારે; ટેક.

ગણવંત, છો સુમંત, જં કદંત જનય અંત,
 તે પછી વિચારે. અરજ આ.

વચ્છરાજ— રાગ—અનઝરા.

નહીં વેણુ વદે એ નારી, પરમારથ એ જ્યકારી;
 આ જન્મભૂમિમાં ધરવો, પરમારથ તેણે કરવો;
 નહીં ભાર ભૂમી અવતારી, પરમારથ એ જ્યકારી. નહીં વેણુ.
 જુઓ ! આંપરાજને માટે, ધરે પહાડસીંહ શીર સાટે;
 ખરી મિત્રતાઈ એ ભારી, પરમારથ એ જ્યકારી. નહીં વેણુ.
 હું ક્ષત્રી જાત જે રાણો, કદી રત્ન બને કમળ પાણો;
 નહીં જાઉં હાગ હું હારી, પરમારથ એ જ્યકારી. નહીં વેણુ.
 આ મેઘ ચકીતે આવે, વળી તળાવ જે જોદાવે;
 વળી વૃક્ષ ઘટા ધનધારી, પરમારથ એ જ્યકારી. નહીં વેણુ.
 થઈ સંત કામ આ કરવું, નહીં પગલું પાછું ભરવું;
 હું આજ હણું એ નારી, પરમારથ એ જ્યકારી. નહીં વેણુ.

(વ્યંતરીને હણી તેની ઝોખધીઓ લઈ આવે છે તે જોઈ
 સુદત્તા હર્ષ પામી વચ્છરાજને.)

સુદત્તા— રાગ—દેશની ખમાય.

મોહે જીવનહાર, પીયુ આપ હું નાર, નહીં અન્ય વિચાર;
 ચિત્તમાંજ ચડે, ખરે ક્ષત્રી મળ્યાં, નવછોડુ અરે. મોહે.
 વિણ અન્ય હું આપ, ગણું બંધવ આપ, થયો હર્ષ અમાપ;
 પીયુ આપ તડે, ખરે ક્ષત્રી મળ્યાં નવ છોડુ અરે. મોહે.
 (સુદત્તા સાથે પરણે છે ત્યાર બાદ વચ્છરાજ પરદેશજવા કહે તેથી.)

સુદત્તા— રાગ-ઓધવજી સંદેશો કેહેજો શામને.

આ વખતે ઉઠીરે અગતી ઉરમાં, પીયુ પરદેશે જાવા દીધું નામજો;
આ અળખા નારીને છોડી, ક્યાંજશો, યુજીવંતા એ કયુ ન કીજો કામજો.આ.
પુરવ પુન્યે આપ મધ્યા સંસારમાં, તે પણ છોડી જશો અળખા નારજો;
હવે પીયુજી હાલ અમારા શા થશે, નહીં રહીએ અમે એકોલા આહારજો.આ.
મેહેર કરીને લીઓ તમારી સાથમાં, પ્રાણપતિ નવધર્મ વિરૂદ્ધ કરાય જો;
આપ ધરે નહીં શોભે પરણી નારીઓ, પરણી નારી સાસરીએ શોભાયજો.આ.
અરજ અમારી ધ્યાનગદી અવધારીએ, છોડી જશો નહીં હવેગર વિદેશજો.આ.
યુજીવંતા આગે શું ઝાઝુ દાખીએ, અળખા શીરે મેહેરકરીને નરેશજો. આ.

વચ્છરાજ— કહું શું નશીબે દુખીઓ.

પ્રાણ પ્રીયાતું પ્રાણથી પ્યાળી, કેમ કરીશ હું મારાથી ન્યારી પ્રાણ.
ખટ માસીની અવધે હું આવ્યો, દેશ તજી આ વિદેશ વિચારી. પ્રાણ.
હજેણી નગરે કમળા છે માસી, દેવતાણા પટની હઠ ધારી પ્રાણ.
તેહ લેવાને જવું છે વિદેશે, પગળંધન લેવી સાથ એ નારી પ્રાણ.
ચણીઆતણી શોધ લઈને હું આવું, રહો તમે હવે અહીં વિચારી પ્રાણ.

સુદત્તા— રાગ-ઓધવજી સંદેશો કેહેજો.

પ્રીતમજી પાછારે વેહેલા આવજો, જોજો કરતા અળખા શીરે કરજો;
આપ વચનથી હવે રહું આ દેશમાં, ભોજન જમવા આપવિના સહુજો.
છીલર જળમાં જેમ નીહાજો મીનને, તેમ પતી હું આપ વીયોગે આજજો;
દરશન થાશે આપ તણાવ્યારે હવે, આનંદ પામું હું ત્યારે મહારાજજો.પ્રી.
(વચ્છરાજ વ્યંતરીના દેશમાં જઈ વ્યંતરીનો ધાવ રૂઝે છે તેથી.)

વ્યંતરી—(સ્વગત)ચાલ છપાની.

વેદ નથી આ કામ, ખરેજ મને હણનારો;
ખરેખરો બળવાન, ખરે છે રાજકુમારો;

(૨૫)

રૂપતણો ભંડાર, વળી વિદ્યાથી બળીઓ;
ચંચળ છે બરપૂર, મને તે આજે મળીઓ.
ઓખધીઓ જે હાથમાં, ઓળખી મેં મારી ખરી;
કહું કેમ પણ મુખથી, મને જેહને છેતરી.
(વ્યંતરીના મનનો વિચાર બળી)

વચ્છરાજ—

રાગ-કલ્યાણ.

(ચાલ હાડાજી શું કરો સૌહસ આ)

શું વિચારે વ્યંતરી, આ અશી મેં મારીરે-ટેક.
દેશ મનોહર સિંધવનાગા, તિલકા નગરી જહાં ભારીરે, શું.
વણિકપુત્રી ઘેર તું રહેતી, ઓળખી મેં તને નારીરે શું.
રોજ તું રાત્રે ભક્ષજ લેતી, એક માણસ મનોહારીરે. શું.
શહેર મહીં બહુ શોકજ વાધ્યો, રૂએ સહુ નરનારીરે. શું.
એક દિવસ આ છેલ મળ્યો ત્યાં, પુરમહીથી ટાળીરે. શું.

વ્યંતરી—(હર્ષાંત થઈને)

રાગ-તમે બહુ પ્રીત આણી, અમૃત પાણી, પીઓને મારારાજ.

ભલે આપ પધાર્યા, ગુણના ભાર્યા, સૂણોને મારારાજ;

અતી હર્ષમાં લાવ્યા, રંગે ભરાવ્યા. રોગે મીટાવ્યા, શૂણોને મહારાજ.

રતનચૂલા મદનચૂલા, ભગની પુત્રી દોય;

આપ વિના નહીં અન્યને શોહે, આપને વરવા સોય;

યશો ઉપગારી, રંગ વધારી, પરણોએ નારી. શૂણો, ભલે

આપ વિના તે અન્ય ગણે છે, બંધવ થાપ સમાન;

મહેર કરી તમે હાથ ગ્રહોને, વિદ્યા તણા બળવાન;

જશો નહીં આપવિચારી, દાદ ઉતારી, પરણો એ નારી શૂણો. ભલે

તરછોડીને આપ જશો તો, પલકે કહાડે પ્રાણ;

રાજ કુંવરને મોહી રહી છે, મળ્યાં તમે સુમળ્યુઃ
બાલે હર્ષ છે ભારી, આજ દિવાળી, પરણોએ નારી. શશો. બલે ૦
(વચ્છરાજ દૈવની સેજ તથા અશ્વ માગે છે તે વ્યંતરી આ-
પે છે, ત્યારબાદ પરણવાની સાગત્રી સજો છે તેથી જાહેરો.)

રાગ-આવો બેની મળી સહુ આજ પ્રભુ ગીત ગાઇએરે.
અધાજાદવો—યાઓ થાઓ તમે તર્થયાર, જવું આજ જનમારે;
૧ લો જાદવ—મળ્યાં લાડુ હવે મને સાર,.....
૨ જો જાદવ—.....આલો ગુલતાનમાં રે,
૩ જો જાદવ—હુતો ટકે ચડાવીશ પાર.....
૨ જો જાદવ—.....ખોલે શું બેબાનમારે
અધાજાદવો—યાઓ થાઓ તમે તર્થયાર, જવું આજ જનમારે,
૪ થો જાદવ—મારે સાથે લેતી મુગ્ધનાર,.....
૧ લો જાદવ—.....જડો રંગ એ ખરોરે!
૫ મો જાદવ—મને ઘેરનો છે પ્યાર,.....
૨ જો જાદવ—.....કિતાવળ કેમ કરોરે,
અધાજાદવો—યાઓ થાઓ તમે તર્થયાર, જવું આજ જનમારે.
૩ જો જાદવ—હું તો ભૂલી ગયો એક કામ.....
૫ મો જાદવ—.....નહીં જવા એ બનેરે,
૪ થો જાદવ—કેમ કરો હવે વીશ્રામ.....આલો સહુ ત્યાં કણેરે.
અધા જાદવો—યાઓ થાઓ તમે તર્થયાર, જવું આજ જનમારે
વ્યંતરી—(પોતાની પુત્રીઓને સાસરે મોકલતી વખતે.)

રાગ—ગીરધારીના.

સુણુ બેની રે, શીખ કહું સુખકારી, જેથી વિશ્વ વિષે જ્યકારી;
યર્થ શાણી રે, ધ્યાન જીનેશ્વર ધારી, રહો રંગે પાપ નિવારી.

હુલ—નવ તત્વ કલ્યાં છે જેહરે, તું તે! ઓળખી લેજે તેહરે;
 જેથી પાવન થાશે દેહરે, ગુણવંતીરે, શીખ આ ઉરે ઉતારી. જે
 ક્ષણું ક્ષણુરે, ધન્યનો સંગ્રહ ધારી, સાત ક્ષેત્ર કલ્યાં શીવનારી;
 તમે વાવરીરે, થજો અતિ ઉપગારી. જેથી મળે સુ મોક્ષની બારી;
 હુલ-ગુર શિક્ષા મહીં ચિત્ત ધરજ્યોરે, સદ્ગોષ્ઠ લહી અનુસરજોરે.
 એમ કર્મ કલંક વિસરજોરે, સુખદાઈરે, માત કહેછે તારી. સાત૦

રતનચૂલા તથા મદનચૂલા— રાગ-સદર.

મુજ માતારે, જાઓ હવે પુરમાંહી, ધરો લેશ ઉચાટ ન કાંઈ;
 તુમ શણુરે, શીખ સહુ સુખદાઈ, અમે ચાલશું એમ જમાઈ,
 (સખીને)હુલ—સહુ બેની હવે તમે જાવોરે, દિલમાં દુઃખડુ નહીં લાવોરે.
 એક ધ્યાન જીનેશ્વર ધ્યાવોરે, દળ દોષોરે, સર્વ જશેરે કટાઈ. ધરો.
 ‘હવે વચ્છરાજ પોતે રગ લઈ લાંથી નીકળીને તીલકાપુર
 આગ્યો અને લાંથી સુદતાને લઈ ઉજેણીમાં પોતાની મા પામે
 આગ્યો તેથી હર્ષ વાધ્યો.)

ધારણી— રાહ—ધન્યાશ્રી.

દિન છે આનંદકાર, આજ મારે દિન છે આનંદકાર;	ટેક.
પુત્ર તમેને નીરખી હરખી, સંગ વળી તણુ નાર;	આજ૦
સોના સરીખો સુરજ ઉગ્યો, દુધડે મેઘ પ્રસાર,	આજ૦
સુરતર અમ આજે ફળીયો, અંજમાં રંગ અપાર.	આજ૦
ક્ષેમ કુશળ છો પુત્ર અમારા, કહો જણાવી પ્યાર.	આજ૦
અથથી ઈતિ આજ બતાવો, વિદેશ દુઃખ કુમાર,	આજ૦

વચ્છરાજ— રાગ—દીંડી.

શણુ આજ વાત માત કહુ મારી,
 નથી વેઠી મેં વિદેશ દુઃખકારી;
 અતિ હર્ષથી વરી છે તૃતીય નારી.

શણુ૦

(૨૮)

નહીં લેસ તું ઉચાટ રાખ કાંઈ,
અતિ કુશળે હું આલ્યો પૂરમાંહી;
સહુ કામ હું કરીને મુખકારી,   શ્લોક
શુભવસ્ત્ર આજ લાલ્યો માસી કાળે,
જઈ આપું હવે હર્ષ તેને છાળે;
હવે દીલ ના કરું અહી લગારી.   શ્લોક

ક્રમળા—ચણીયો જોઈ) રાગ—કલ્યાણ.

દિન દીવાળીનો, પધારીયા તમે,
દિન આજ અંગ, રંગમાં અતિ અમે;
દેવ વસ્ત્રને આજ, નિદાળી, હર્ષ અતિ મન થાય;
શું જરીયાને શોભી રહ્યું છે, મુખે નવી વખણાય. દિન
રત્ન જડીત્રજ શોભે સુંદર, હીરાનાં છે નંગ;
ધુધરીઓથી શું ધમકે છે, ગુલાબ જેવો રંગ.   દિન
ગૂણવંતા તે પુરણ પ્રીધી, મનની મારી આશ;
ધન્ય ધન્ય છે બુદ્ધિ કેરા, ક્ષત્રી સુત શાખાશ.   દિન
(ત્યારપછી કેટલાએક દિવસે ક્રમળા સ્વર્ગવાસ પામે છે)

અકં ૩ જો.

સ્થળ—ઉજેણી.

(જીતારી રામ વચ્છરાજને ત્યાં જમવા જાય છે ને તેની રા-
ણીએ ઉપર મોહની પામે છે તેથી તેને મારવાનો ઉપાય સોધે છે
ને વચ્છરાજને વાધણુ દુધ તથા બોલતું પાણી લાવી આપવાનું કહે

છે અને તે લાવી આપે છે તેથી નીરાશ થઈ એટલે ખીન્ને ઉપાય સોધે છે.)

બુનોમંત્રી—રાગ—સદા ભજલે ગીરજપતીરે.

શિયળ ન સૂકતું ભૂપતીરે, તથા સખ દે અખ ઉન્મતિરે. શિ.
પરનાર તણો જળ સંગ કરે, તખ અંગ ખુવાર કહું કથીરે. શિ.
બુઓ! રાય અનેરા એ મોહ વિષે, નહીં સુખી થયાં નરકે ગતિરે. શિ.
બુઓ! રાજ અને વળી પાટ ગયાં, રહ્યા નાર એ સંગ ગુલામથીરે. શિ.
ગણું દ્વિપ પતંગ સમો રંગ એ, નહીં મોહ કરો ધરો સન્મતિરે. શિ.

જીતારી—(ગુસ્સે થઈ) રાગ—ક્ષત્રી કલંકનો.

ફટ ફટ તારાં વદવાં વેણુ, હરામી મેંતો આજ જાણોરે.
બ્યારે કરવું પડે છે અખ કેણુ, હરામી મેંં ટેક.
તુતો સય તણો છોડ યઈ આજ. હ. આલ્યો શીખામણુ દેવામને કાજ. હ.
ફટ ફટ તેતો ખાધુ મારં અન્ન હ. સહુ એળે કર્યું ફટ તારં તન. હ.
ખસખસ તારં મુખ હવે બાળ; હ. રહે નહીં અહીં જાતું તતકાળ. હ.

ચારમંત્રી—(હજુરમાંરહેનાર) રાગ—લાવણી.

હવે વખત મળ્યો છે આજ, મારવા કાજ, કરો તૈયારી;
જે વચ્છરાય, ગુણવંત, કળામાં ભારી.
હવે શોધો કો ઉપાય, પાપ તો જાય, સુખ બહુ થાશે;
આ ગયું માન સન્માન વિષેજ પમાશે.
જે બની ખરે ગૂણવાન, લીધું છે માન, આપણું જોને;
આ વખત મારવા તણો આવીયો તેને.
શું બેશી રહ્યા છો હાલ, ચલો તતકાળ, લઈ તરવારો.
આ વેર વાળવા તણો, આવીયો વારો.

(વચ્છરાજને મારવા સાથે ઘણા ઉપાય કરે છે પરંતુ મરતો ન-
થી એટલે ખીન્ને ઉપાય શોધે છે.)

જીતારી—(ખીડું લઈ) રાગ-ગજલ.

શણે સમાસદો કહું, કરી કરી પ્રણામ.

ક્ષત્રી સુત કોણુ છો, કહો ધરીને હામ.

સુતા નામ પુત્રી મારી, લગ્ન લીધું આજ;

તેડવાને કોઈ જાઓ, ગિત જમરાજ.

ચારમંત્રી—વચ્છરાજનાં વિના, નહીં કો એ કરે;

શરવીર શુભવંત, છે જશે ખરે.

વચ્છરાજ— જુઓ જુઓ વિષે લીડી હામ—એ રાગ.

ખરે ખીડું ઝડપું છું ધરી હામ, ક્ષત્રી તે નહીં હારી જશેરે.

જઈ જમદાર કરી આવું કામ, ક્ષત્રી તે નહીં હારી જશેરે.

ધિકઃધિકઃ મંત્રી તમે કમજત. ક્ષ. આવાં કામે પણુભીડી નહીં પાથ.ક્ષ.

કર્ પૂરી હવે રાય હું ઉમેદ. ક્ષ. ખરેખર નહીં જણો નેમાં ભેદ. ક્ષ.

રતનસૂતા-મદનસૂતા-અને સુદત્તા—પોતાના પત્ની જમદાર

જવાતું ખીડુ ઝડપી આવ્યો છે તેથી)

રાગ-પીયુને તજવનાર.

પીયુજ અમારા તમે આ શું રે કર્યું;

વગર વિચારે તમે ખીડું ઝડપ્યું.

નહીં કોઈ પાછો આવ્યો જઈ જમદાર;

બુદ્ધિનાં નિધાન બુદ્ધિ ક્યાં થઈ ગમાર.

ભોજનતું નોતરું નહીંજ દેવું રાય;

એવું અમે કહ્યું હતું પડી પીયું પાપ.

કહ્યું નહીં માન્યું તેડી લાવ્યા રાય ઘેર;

નીરખી અમોને આતો ઉગ્યું મોડું વેર.

હવે પુરા હાલ પીયુ આપણા થશે;

અહો! પીયુ દુઃખદાવા શી રીતે જશે.

વચ્છરાજ—ખ્યારી મારી ચતુરી તું શોધી દેઉપાય;

દુઃખ ના પડે ને એતો કામ ધાયું થાય.

ખરે વ્યંતરી તે ગણું દૈવની સમાન;

ચાતુરીને દાખવો તજી હવે બેભાન.

રતનચૂલા, મદનચૂલા, અને સુદત્તા—રાગ બેલાવર.

(દૈવના અશ્વ પ્રત્યે) ચાલ-સહીયર દુઃખ શું દાખવું.

મહેર કરો મુજ ઉપરે, દુઃખ મને અપાર;

દૈવ તને હું આ સમે. વંદુ વાર હજાર. મહેર૦

રાય મને નીરખી અરે, પામ્યો મોહની રેલ

કામ તણે વશ તે થઈ, કરે પુરાજ ખેલ. મહેર૦

પીયુ અમારો ભોળીઓ, કાધો નહી વચાર;

ખીડું તેઝડપ્યું રાયતું, જાત્રા જમને દાર. મહેર૦

હાલ અમારા શાં થશે, આમ જનશે જો વાત;

કહું ખરેખર હાયથી, કર દેહની ઘાત. મહેર૦

દાસી તણી એક વિનંતી, ધરી વચ્છતું રૂપ;

પડો ચિતા મહીં આ સમે, જોથી રીઝે ભૂપ. મહેર૦

(દૈવનો અશ્વ વચ્છરૂપે ચિતામાં પડે છે એટલે.)

રૈયત—

રાગ મરશીયો.

(ચાલ—હાય વોયરે પાનીને ધમકા મચાયા)

હાય કેમ આ ગુર્જરપતિ કોપકાધો, તમે વિચાર ના મન લીધોરે. હાય.

શું વિચાર ખોટો આણો, પરનારી બેની સમ જાણો;
 કેમ બન્યો અરેરે! દીવાનો રે, હાય કેમ આઠ
 જે વાધણ દુધજ લાવ્યો, વળી બોલતો નીર ભરાવ્યો;
 શું ચિંતામહી તે ધરાવોરે હાય કે,
 તને કામ તણી રેલ જમી, ધિકઃ બુદ્ધિ તારી તો હરામી,
 કરી ગુણી પુરૂપની ખામીરે, હાય કેમ ઠ
 તેં ભૂમીપતિ નામ ધારી, કર્યું કામ શું આ તેં વિચારી;
 રો દ્રષ્ટી કરી તેં નહારીરે, હાય કેમ આ ઠ
 નહીં હવે અહીં રહેવાસે, સમસાન સમું શહેર ભાસે;
 ગુણવંત ગયો સ્વર્ગ વાસેરે, હાય કેમ આ ઠ

(એક માસ થયા બાદ મંત્રી પ્રત્યે)

છતારી— રાગ-ઓખાહરણનો

હવે માસ થયો એક આજે, નહીં આવ્યો ખરે વચ્છરાજે;
 તમે જાઓ હવે વચ્છ ઘેર, લાવો નાર તમે રૂડી પેર.
 મને લાગી અતી કામ જવાબા, કરો શાંતિ તે લાવી બાળા;
 હવે ઢીલ ધરો નહીં આંહી,.....

મંત્રી—..... જવા તૈયાર છું રાય ત્યાંહી.

છતારી—સ્વગત (વચ્છરાજના આવ્યાના ખબર સાંભળી.)

ચાલ—લક્ષીતવૃત્ત.

અરર ઓ પ્રભુ આ શુરે કર્યું, કરમ માલ્લરૂં આવીને કર્યું;
 જમદારથી આવીઓ ખરે, અરર હાયરે ના હવે મરે.
 પરમ ગૂણમાં વચ્છરાયરે, મરણુ તેહનું કેમ થાયરે.
 મન મહીં હતી હામ તો અતિ, પણ નડી મને કમ્બેની ગતિ,

(વચ્છરાજ પ્રત્યે) રાગ—અરે લાલદેવ.

અરે વચ્છરાજ કહોને ખચીત, કહો જમરાજ તણી કેવી રીત;
નદી નેહ આળ્યા અરે કેમ આંહી, પડ્યા કાગમાં શું કહો વાન રાય.

વચ્છરાજ— રાગ લાવણી.

(ચાલ ખુશ રહો સનમજ મેરા.)

શૂણો જમરાયની રીત રાય કહું આજે,
તે શૂણતાં અંગમાં રંગ, અતિશય છાજે;
આ ભૂમીપર જે પાપ, પુન્ય તો થાવે,
સદૃ લેખ તેહનાં રાય, ખરેજ બનાવે. શૂણો
પછી ન્યાય ચૂકવે તેહ તણો જમરાજ,
કરે પાતીક ઉપદ માર, ધર્મે સીવ માજ;
હું ગયો તેમને દ્વાર, નમ્યો પદ પાયા;
કહું અવની જ્ઞાને એમ, આવો વચ્છરાયા. શૂણો
મેં કહું જીતારી રાય, આપ બોલાવે,
સારે ઉત્તર એનો એમ, રાજજી થાવે;
ગયો ઈશાન ઈંદ્રજ આજ, દેશ ફરવાને,
છે શોહમ ઈંદ્રજ એક, કાજ કરવાને. શૂણો
તો કેમ કરી હું આવું, ઉજેણીમાંહી;
છે મળવાને ધણું મન, મોકલો આંહી;
આ દુત મોકલ્યો આપ, તેડવા માટે;
છે મિત્રતાઈનો સ્નેહ અતી શિર સાટે. શૂણો

દેવનોઅર્ધ—(દૂતરૂપે) રાગ—ખાલમ પીલે દાડી

આવ્યો તેડવા હું કાજરે, આલો રાજજી;
મળવાને તમે જમરાજરે, આલો રાજજી.
આપ ઉપર સ્નેહ છે, મળવા રાખે પ્રેમ;

તેડના મને મોકલ્યો છે, કરો રાગ્નથ રહેમરે. ચાલો રાગ્ન.

મંત્રી પેહેલા ચારને, મોકલો મારી સાથ;
આવો તમે પાછળેતો, રીઝે મારા નાથરે. ચાલો રાગ્ન.
દગિટીને આ લોક છે, તે લાવશે નહીં કોય;

લાવશે તો જગરાગ્ન, ક્રોધમાં અતી હોયરે. ચાલો રાગ્ન.

(જવા તૈયાર થાય છે ત્યાર બાદ મંત્રી ચિત્તામાં પડે છે ત્યાર
બાદ રાગ્ન પડવા મન્ય છે એટલે)

વચ્છરાજ —

રાગ—લાવણી

ચાલ—નારાયણ નરસિંહ નરોત્તમ—

જમરાયને દ્વાર ગયા તે, કદી ન પાછા આતાહે;
નક્ટ લોકની કપટ કલામાં, ભોળા શું ભરમાતાહે.
જ્ઞાન ધ્યાનનો કષ્ટુ ન જાણે ફરે જગતમાં જ્યું કુતા;
ધર્મ તણા ધુત્તા કુતા એ, મારો શીરપર સો જુત્તા.
વખાણુ શણે શેઠ બનીને, જીભેથી જીજ કરતા;
ધેર જઈને સૌથી પહેલાં, હુંગળીએ ડાચા ભરતા,
દાડડામાં અલમરતાના, પરનારી સંગે સૂતા;
ધર્મ તણા ધુત્તા કુતાએ, મારો શીરપર સો જુત્તા.
પીતાંબર શું પહેરી બેસે, મંત્ર જપે નવકાર તણા;
ચિત્ત મહીં સો ચોટ તકાસે, એવા જન જગમાંજ ધણા;
ટીક્કાં ધરશે ટપકાં કરશે, મોટા ભગત બની ભુતા;
ધર્મ તણા ધુત્તા કુતાએ, મારો શીરપર સો જુત્તા.
પાપ પુન્યને મોક્ષ ન જાણે, બતાવશે હું છું ધરમી;
મીઝજ માંહે મચી રહીને, કુલે કાકા અકરમી
વાડીલાલની અજબ શીખણા, સાંભળજો શ્રવણે શ્રુતા
ધર્મતણા ધુત્તા કુતા એ, મારો શીરપર સો જુત્તા,

જીતારી— રાગ—જનુની જીવોરે ગોપીચંદની

ધિકઃ મનેરે ધિકાર છે, મોહયો હું પરનારજ;

ભૂમિ પિત થઈ આસમે, ક્યો નીચ વિચારજી.

જગત જુડો હવે જાણીઓ.

કામતણી અતિ જવાળાંતી, ક્યો લાખ લિપાયજી;

સજ્જન પ્રરૂપને મારવા, ગુણી જે વચ્છરાયજી;

જગત જુડો હવે જાણીઓ.

વચ્છરાજ—અનુવં હતું તે બની ગયું, તમે જોકને રાયજી;

કામ તણી જવાળા લિપજે, નીચ વિચાર થાયજી;

મોહરે એવો પરનારનારો,

સંગ કરે પરનારનો, અંગે થાય ખુવારજી;

વીત સહુ તે લુપી જશે, નહીં એમાંજ સારજી

મોહરે એવો પરનારનો,

જીતારી—પુરવ પુન્યના જોગથી, પામ્યો મનુષ દેહજી;

મોહ વમનપરે મેં કરી, એજે ગમાવ્યો એહજી;

જગત જુડો હવે જાણીઓ.

મણીમય મંદિર માળીયાં, છોડું આ સંસારજી;

કર્મ ખપાવા હવે અમે, લેશું સંજમભારજી;

જગત જુડો હવે જાણીઓ.

વચ્છરાજ—આપ વીના કેમ ચાલશે, રજનિતીના કાજજી;

ન્યાય હવે કોણ ચૂકવે, સમજે સમજે માહારાજજી;

મોહરે એવો પરનારનો.

જીતારી—માત પીતા સુત બંધવા, સ્વારથના સહુ આપજી;

અંત સમે અળગા રહે, સાથે પુન્ય ન પાપજી;

જગત જુડો હવે જાણીઓ.

સુતા જે મુજ કુંવરી, તને પરણાવું રાયજી;

રાજ તમે માફ ભોગવો, લેશું અમે દીક્ષાયજી;

જગત જુડો હવે જાણીઓ.

અંક ૪ થો.

સ્થળ—ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠા નગર.

(વચ્છરાજ દેવરાજ ઉપર હુમલો કરી રાજ લુટી ગાદીએ
એસે છે ત્યાર પછી કવિરાજ આવે છે એટલે તે પ્રત્યે.)

વચ્છરાજ— રાગ—ભરથરી બ્રાતા વિચારીને.

કવિરાજ મમ ભાગશો, આ મેહર કરી મન શંક;
કોઈ બૂટ પહેરી (૨) કોઈ સોટી ઝાલી કરવંક. કવિરાજ૦
કોઈ પાંધ પહેરી, (૨) વળી કસબતણી અતિસાર;
વળી વસ્ત્ર સુ સાફ થી, બહુ ફરે જગત નરનાર. કવિરાજ૦
કોઈ વેઠ વીંટી (૨) વળી પહેરે અતિ મન રંગ;
ગળપરે કોઈ એસીને, વળી કરે અતી ઉછરંગ. કવિરાજ૦
તે સર્વ મહીં (૨) સુધરેલજ, કો કહેવાય;

વાત વીચારી તે કહો, મને કૃપા કરી કવિરાય. કવિરાજ૦

કવિરાજ— ત્રોટક વૃત.

સુધરેલ ન સ્ટાંકિટ ખુટયકી, સુધરેલ ન બોલીજ જુઠયકી;
સુધરેલ ન ઝાલીજ લાકડીએ, સુધરેલ ન ધાલીજ પાંધડીએ;
સુધરેલ ન વસ્ત્ર સુ સાફ થકી, સુધરેલ ન કેશ છટાળ થકી;
સુધરેલ ન હસ્ત હીરોજ જડે, સુધરેલ નહીં ગળ શીર ચડે.
સુધરેલ ગણું જગમાંજ ખરે, શુભ સંપ થકી અતિ પ્યાર કરે;
અભિમાન તણો નવ અંશ જરા, પરનાર થકી પણુ દૂર ખરા;
નવ ક્રોધ ધરે દુષ્પદાયક જે, મુખ અમૃત વાણુ વહે જનતે.
સદ્ ન્યાય અને સદ્ નિતી ઝાહે, શુભ અંથ ઝાલી મહી સાર લહે;
નવ સંકટ વાદળયાંજ ડરે, સુધરેલ વહેમ કદી ન ધરે;
શુભ માત અને વળી તાત તણી, જયકારક સેવ કરેજ ધણી.
જગનાયકની કર સેવ કરે, અવગુણુ ધરે બહુ ગુણુ કરે;
વળી હુનર શોધ ધણીજ લહે, કવિરાજ સદા સુધરેલ કહે.

મંત્રી--

રાગ-ગજલ

સુરતરૂ કહ્યો છે રાય, આપ નગર આજ;

મેઘ દુધે વુઠીયાં, પધાર્યા મુનીરાજ.

વચ્છરાજ--ચાલો મંત્રી લાંજવું છે, વાંદવાને કાજ;

ધન્ય પુન્ય માણસાં, પધાર્યા મુનીરાજ.

મુનીરાજ--

રાગ-દેસી પ્રભાતીયાની

સાંભજોરે સહુ, શીખ સારી કહુ, પ્રાણીઓ સર્વને હિતકારી;

ઉઠી પ્રભાતમાં, દેવગુરૂ તણી, સેવ કરીને અતિ સુખકારી;

કર્મરૂપી અરી, અષ્ટ જે છે ખરી, તેહને તું હણી દૂર કરીને;

દાન સુપાત્રમાં, આપીને માનવા, લાવ લક્ષ ગણો આપ લીજે,

ચૈત્ય સમરાવવા, દોશ નિવારવા, બત્રિસે જે કહ્યાં સિધ સાખે;

પાસ તોડી દીધે, દુર્ગતિનો ખરે, શિવના, સ્વાદ તે આપ આખે.

અષ્ટમી ચોદસી શુભ એકાદસી, , પંચમીને વળી ખીજ જણો;

દોષ દશ આઠનો, દળ દૂરે દળી, એક પોસાતણો ભાવ આણો.

છોડી આશાતના, દેવ દેરે જવું, ચાર એસી કહી સિધ માંહી;

ધ્રુપ ઉવેખીને, કેસરે લીપીને; શુદ્ધ ચિત્તે કરો સેવભાઈ;

નિત્ય નવકારસી, ધર્મ જે આરસી; ભાવથી આપ તે ચિત્તધારો,

શીખ સારી સહી, પ્રેમથી મેં કહી; ગુણવંતા સુ ઉરે ઉતારો.

વચ્છરાજ--

(જાતી સ્મરણુ જ્ઞાન પ્રત્યે પામે છે.)

રાગ--ગોપીચંદ લડકા.

મનવા માન હમેરા, સ્વારથીઓ આ વિશ્વ છે;

રાજપાટ તે અતી ભોગવ્યું, ભોગવ્યાં વિશ્વજ સુખ;

રંગ સ્મ્યો આ અતી ભૂવનમાં, આગળ પડશે દુઃખ-મનવા.

પુરવ પુન્ય તું જગ પામ્યો, માનુભવ અવતાર;

ક્રમ ખરે તે નિર્ધક નાખે, સમજ શીજ આસાર--મનવા.

રંગ પતંગ જ્યું જણો જગતમાં, જ્યુ ખીજલી ચમકાર

મધુ બિંદુ સમ મનવા મેરા વિલુસતાં નહીં વાર—મનવા.
 કુંભ કાચકો જળ લખ બટકે, તપ નહીં કામ લગાર;
 સંધ્યા રંગ સમાનજ જાણો; જશે દેહ દિલદાર—મનવા.
 અમર નહીં કો થયા જગતમાં, રંક અને વળીરાય;
 આજ કાલ કોઈ જાને વાણે, ગયા કંઈકને જાય.—મનવા.
 માત પીતા સુત જેની બંધવા, સગા નહીં કો આપ;
 અંત સમે સહુ અલગા રહેવે, સાથે પુન્ય ને પાપ—મનવા.
 રાજપાટ મમપુત્ર તમોને, કરહેતા બક્ષીસ;
 ગુરૂ પાસ જઈ હવે લેઈશું, ભવજળ તારણ દીક્ષ.—મનવા.

ચારેરાણીઓ—

રાગ—સદર

ગુરૂ બોધથી અમે જાણીઓ. સ્વારથીઓ સંસાર;

મેહેલ મણિમય આ સળ જુહા, લે શું સંજમ બાર—મનવા.

(દિક્ષા ગ્રહણ કરે છે.)

હંતી—

રાગ—ધનાશ્રી.

પ્રિયવાંચનાર !

ધર્મ વિષે જયકાર, સજનો ધર્મ વિષે જયકાર. આંચળી,
 મોહતી પામ્યો રાય છતારી, વચ્છ તણી જે નાર, સજનો.
 પાછળથી મન સમજી એને, ચોર ખપાવ્યા ચાર. સજનો.
 દૂર્ગતીનાં દળ દૂર દળીને, પામ્યો શિવ સૂચ સાર. સજનો.
 વચ્છરાજે ગુરૂ બોધ ગ્રહીને, લીધો સંજમ બાર. સજનો.
 તસ રાણી પણ એ વ્રત પાળી, પામ્યા આ ભવપાર. સજનો.
 વચ્છ વિવેચન આપ સમીપે, શણાવ્યું આવાર. સજનો.
 વાડીલાલ વદે કરજોડી, અદ્ય મતિ અનુસાર સજનો.

સમાપ્ત.

અગાઉથી આશ્રય આપનાર ગ્રાહકોનાં નામ.

અમદાવાદ.

- ૧૦ શેઠ. ત્રીકમલાલ વાડીલાલ.
 ૧૦ શા. અમથા લાલદાસ.
 ૧૦ શ્રી લઘુઆદિ જૈનધર્મ પ્ર-
 વર્તક સભા.
 ૨ રા. રા. કેશવલાલ દીરાભાઈ.
 ૨ રા. રા. પોપટભાઈ સુનીલાલ
 ૨ શા. કેશવલાલ પુરશોતમ.
 ૧ શા. છોટાલાલ સુનીલાલ.
 ૧ શા. બ્રહ્મભાઈ લાલદાસ.
 ૧ શા. સુનીલાલ નંદુભાઈ.
 ૧ શા. દલસુખ માણેકચંદ.
 ૧ શા. ગણેશભાઈ દોલતરામ.
 ૧ શા. નગીનદાસ છોટાલાલ.
 ૧ શા. હેમચંદ જેયંદ.
 ૧ શા. નગીનદાસ પીતાંબર.
 ૧ શા. કેશવલાલ ભટ્ટાચંદ.
 ૧ શા. બીખાભાઈ બાપાલાલ.
 ૧ શા. વાડીલાલ નાહનચંદ.
 ૧ શા. જ્ઞેશંગ ગીરધર.
 ૧ શા. બીખાભાઈ હરચંદ.
 ૧ શા. બાપાલાલ પાંચડીઆંધનાર
 ૧ શા. છોટાલાલ ઘેલાભાઈ.
 ૧ શા. રતનચંદ ગીરધરદાસ.
 ૧ શા. ભોગીલાલ જ્ઞેશભાઈ.
 ૧ માસ્તર ગણેશભાઈ મુલચંદ.

- ૧ શા. વાડીલાલ મનસુખરામ.
 ૧ શા. વાડીલાલ મોતીચંદ.
 ૧ શા. રતનચંદ શવચંદ.
 ૧ શા. પોપટલાલ ચકુભાઈ.
 ૧ શા. માણેકલાલ રણછોડ.
 ૧ શા. ગણેશભાઈ દોલતરામ
 ૧ ચોકસી. લલુભાઈ નાથાભાઈ.
 ૧ શા. બાલાભાઈ મગનલાલ.
 ૧ શા. સુનીલાલ જ્ઞેશંગભાઈ.
 ૧ શા. છોટાલાલ લલુભાઈ.
 ૧ શા. કેશવલાલ મગનલાલ.
 ૧ શા. સુનીલાલ કશળચંદ.
 ૧ શા. બાલાભાઈ નંદુભાઈ
 ૧ શા. બ્રહ્મભાઈ સાંકળચંદ.

મુંબઈ.

- ૨ શેઠ. ભીમજી માણેકચંદ.

વીરમગામ.

- ૧ શા. સાંકળચંદ કેશવજી.

બારેજ.

- ૪ શા. કરતુરભાઈ કેવળચંદ.
 ૨ શા. ચતુરભાઈ લલુભાઈ.
 ૨ શા. હડીભાઈ મગનલાલ.
 ૨ શા. ગણેશભાઈ ખીમચંદ.
 ૧ શા. સોમચંદ રવચંદ.
 ૧ શા. સોમચંદ નાથાભાઈ.

ખેડા.

- ૫ શેઠ. સોમાભાઈ પાનાચંદ.
 જૈનોદય સમાના સકટેરી
 ૫ શા. નગીનદાસ સુરચંદ.
 ૫ શેઠ સોમાભાઈ સાંકળચંદ.

સાણંદ

- ૧૦ મેહેતા. વાડીલાલ જેમલ-
 ની મારફત.
 ૧ શેઠ. મોહનલાલ ગગાભાઈ.
 ૧ મેહેતા. મુલચંદ હડીસંગ.
 ૧ પરી. મોહનલાલ નથુભાઈ.
 ૧ મેહેતા. અમુલખાંહડમચંદ.
 ૧ લવાર. ફકીરભાઈ જેઠાભાઈ.
 ૧ મેહેતા. મનસુખ કચરાભાઈ.
 ૧ દોરી. લલુભાઈ મગનલાલ.
 ૧ મેહેતા. ગોવીંદજી ઉમેદચંદ.
 ૧ શેઠ. લક્ષ્મીચંદ જીવરાજ.

- ૧ શા. દાયચંદ કરસનભાઈ.
 ૧૨ મેહેતા. વખતચંદ મકનની
 મારફત

- ૧ શા. જેઠાભાઈ મલુકચંદ.
 ૧ મેહેતા. નથુભાઈ સાંકળચંદ.
 ૧ શા. મોહનલાલ પોપટલાલ.
 ૧ શા. કાહાનજી રાઘવજી.
 ૧ મેહેતા. કાળીદાસ દેવકરજી.
 ૧ શા. મગનલાલ તરભોવન.
 ૧ ગાંધી. કરમચંદ ઉકાભાઈ.
 ૧ પા. ભુદરભાઈ અંબારામ.
 ૧ પા. સોમચંદ હરજીવન.
 ૧ દરજી. મોહન જગનલાલ.
 ૧ બાવળ. નથુભાઈ ગીરધર.

મેસાણા.

- ૧ સુનીલાલ ગૌતમ.

જાહેર સ્વર.

આ ચોપડી નીચે લખેલા દેકાણેથી રોકડી ફીંગને
મળશે. દેશવરવાળાને (પારટેન્) શુદ્ધ.

પારેજા--સ્વનાર પાસેથી.

અમદાવાદ--ભૂતાર્થ દરીયાંગ રૂપાસુરવંદની પોળ

ગણા લલુભાઈ. હાનપટેલની પોળમાં લાંબેસર

વાડીલાલ દરીલાલ. ધુસાપારેખની પોળ.

ખેડા --જૈનોદય સભાના સેક્રેટરી શેઠ શાંભાભાઈ પાનાચંદ
પાસેથી મળશે.

નીચે લખેલાં પુસ્તકો છપાય છે.

મહાત્મા મલ્યસુંદરી.

માનવું માનવતી.

સીદ્ધરાજ ગ્યસીદ.

ધર્મીલ કુમાર ચરીત્ર નાટક.

લી૦ સેવક.

વાડીલાલ દરીલાલછીદરીઓવાળા.

મું અમદાવાદ ધુસાપારેખની પોળ.

